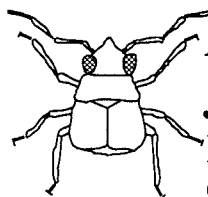

Pyhännän Hangasnevan pesimälinnusto 1997

Kimmo Soppela

Jari Jokela

BIOLOGITOIMISTO

JARI VENETVAARA KY

PL 9, Peukaloisentie 28

90451 KEMPELE

Puh 08-388570; fax 08-388572

Pyhännän Hangasnevan pesimälinnusto 1997

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Hangasnevan yleiskuvaus	3
3. Lintulaskennat	3
4. Pesimälinnusto	4
5. Uhanalaiset ja harvinaiset lajit	5
Uhanalaiset lajit	5
Eu:n lintudirektiivin lajit	5
Suomen erityisvastuulajit	5
Edustavaa elinympäristöä indikoivat lajit	5
6. Suon linnustollinen arvo	5
7. Lähdeviitteet	6

Liitteitä 2 kpl

1. Johdanto

Pyhännän Hangasneva on muutaman neliökilometrin laajuinen suoalue. Vapo Oy on varannut alueelta 50 turvetuotantoon. Vapo Oy tilasi toukokuussa 1997 biologitoimisto Jari Venetvaara ky:ltä linnust selvityksen turvetuotantoon varaamaltaan alueelta. (Kartalle rajattu VAPO:n alue on kuitenkin reilusti yli sata hehtaaria.)

Tässä selvityksessä kuvataan Hangasnevan linnustoa ja esitetään arvio alueen merkityksestä lintujen pesimäpaikkana.

2. Hangasnevan yleiskuvaus

Hangasneva on pääosin ojitettua mäntyä kasvavaa rämettä. Myös Vapo Oy:n rajaama osa suosta on pääosin ojitettu. Ojitusalueet ovat puustoisia rämemuuttumia, ja kuivahtaneet niin että rajauksen läntinen puolisko, etenkin Pöytäkummun ja Hangaskankaan välinen osa, on käytännössä metsää. Kaksi suurinta rajauksen sisäistä avosuoaluetta sijoittuvat Pöytäkummun luoteispuolelle, niiden välissä kulkee syvä veto-oja, joka on kuivattanut avoalueita. Paikoin kasvillisuudessa näkyy ravinteisuutta; suolla kasvaa muunmuassa katajaa ja siniheinää.

Hangasnevan pohjoispuolitse virtaa Huhmarpuro. Ojitukset ovat muuttaneet puron luonnontilaa voimakkaasti. Paikoin vanha uoma on kuivillaan.

Sakari Rehell Vapo Oy:stä on tehnyt alueella kasvillisuusselvityksen..

3. Lintulaskennat

Suoalueen linnustoa selvitettiin kartoituslaskennalla 29. 5. 1997 klo 10.00-14.00. Laskennat kattoivat sekä Vapo:n rajauksen että siihen rajoittuvat suon muut osat. Sää laskenta-aikana oli melko kylmä, tuulinen ja puolipilvinen, ja laskennan alkuun sattui sadekuuroja. Huono sää on voinut vaikuttaa laskenaan. Siitä huolimatta arvio suon linnustollisesta arvosta on melko luotettava

Kartoituslaskennassa tutkittavat alueet kuljettiin jalkaisin läpi mahdollisimman tarkoin. Kaikki havaitut linnut merkittiin 1:10000-mittakaavaiselle karttapohjalle linnustonseurannan ohjeiden mukaisesti (Koskimies & Väisänen 1988, Koskimies 1994). Myös pesimättömiltä vaikuttaneet yksilöt merkittiin muistiin. Laskennoissa keskityttiin ns. varsinaisiin suolintuihin, joihin kuuluvat vesilinnut, kahlaajat, kurki, lokit sekä avomaiden kanalinnut ja avomaiden varpuslinnut. Reunametsien ja metsäsaarekkeiden linnustoa ei inventoitu, mutta niissä havaitut harvinaiset ja vähälukuiset lintulajit (esimerkiksi kanalinnut, petolinnut ja tikat) merkittiin muistiin.

Aineistot eivät kerro todellisia lintujen parimääriä, koska niiden selvittämiseen olisi tarvittu 5–7 touko–kesäkuussa tehtyä laskentaa (Koskimies & Väisänen 1988, Koskimies 1994). Laskennan aikana vallinnut kylmä sää saattoi vähentää lintujen aktiivisuutta, ja vähentää siten niiden havaittavuutta ja laskentatuloksen luotettavuutta. Myöhäisen kevään takia hyönteissyöjiä muutto oli vielä kesken, joten niiden osalta lajisto oli vielä vajaa. Parimäärät ovat jääneet todellista alhaisemmiksi, sillä yhdessä tai kahdessa laskennassa ei voi havaita kaikkia alueen lintuja. Aineisto antaa kuitenkin riittävän kuvan lajistosta ja linnuston tiheydestä suon linnustollisen arvon määrittämistä varten. Laskennan suoritti LuK Kimmo Soppela

4. Pesimälinnusto

Lintuhavainnot on koottu liitteeseen 1 (taulukko) ja eräiden lajien reviirejä esitetään liitteessä 2 (kartta).

Vapo:n rajaamalta suon osalta tavattiin neljä paria suolintuja, kaksi kahlaaja ja kaksi paria nittykirvisiä. Näiden lisäksi rajauksella oli pajulintupari. Rajauksen ulkopuolella havaittiin teeri, järripeippo, peippo, laulurastas, punakylkirastas ja ohilentävä punatulokku, jotka voivat pesiä metsittyneillä suon osilla tai reunametsissä. Rajauksen läheisen Huhmarpuron varresta tavattiin metsälajistoa. Hangaskankaalta tavattiin muutamia hyviä metsälajeja sekä petolintuja, jotka usein käyttävät pesimämetsänsä läheisiä suoalueita saalistusmainaan.

Suon on kokoonsa nähden vähälintuinen ja suolajiston osuus on vähäinen. Linnustollisesti arvokkaita alueita on sen vuoksi vaikea osoittaa.

5. Uhanalaiset ja harvinaiset lajit

Uhanalaiset lajit

Alueella ei esiintynyt Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunnan (1992) uhanalaiseksi määrittelemiä ns. UHEKS- lajeja.

Eu:n lintudirektiivin lajit

Euroopan unionin lintudirektiivin lajiluettelon (liite 1) mainitsemista lajeista tavattiin Vapo:n rajaamalla alueella vain liiro. Läheisellä Hangaskankaalla tavattiin sinisuohaukka, joka pesii ja saalistaa soilla.

Suomen erityisvastuulajit

Suomen erityisvastuulajeja ovat lajit, joiden levinneisyys on keskittynyt Eurooppaan tai jotka ovat Euroopan laajuisesti uhanalaisia, voimakkaasti taantuneita tai harvalukuisia, ja joiden Euroopan kannasta vähintään noin 10 % esiintyy Suomessa (Leivo 1996). Tarkastellulla alueella näihin lajeihin kuuluu rajauksen ulkopuolisella suoalueella tavattu teeri. Hangaskankaalla tavattiin EVA- lajeihin kuuluvat suoalueilla tyypillisemmin elävä sinisuohaukka ja kaksi käenpiikakoirasta.

Edustavaa elinympäristöä indikoivat lajit

Edustavaa suoympäristöä (IBA kriteeri D2c, eri elinympäristöjen tärkeät pesimäalueet, lajiluettelo 5). indikoi Hangaskankaalla tavattu sinisuohaukka. Niinikään Hangaskankaalla havaittiin myös edustavia metsäalueita indikoivat kulorastas ja kanahaukka.

6. Suon linnustollinen arvo

Vapo:n rajaama Hangasnevan alue on kuivunut ja metsittynyt ojituksen takia, eikä alue enää sovellu elinalueeksi suurimmalle osalle suolintulajistoa. Myös muut rajausalueen läheiset tutkitut osat ovat ojituksen takia kuivanneet huomattavasti ja niiden arvo on suolinnuston kannalta laskenut. Hangasnevan valumapuro, Huhmarpuro on rajatun alueen läheisyydessä. Huhmarpuron ja Kurkipuron liittymäkohdasta itään

Huhmarpuron varsi on korpimainen ja siellä on paikoin puronvarsiniittyjä ja pensaikkoja. Myös Huhmarpuro on kärsinyt ojituksista niin, että alkuperäinen uoma on paikoin kuivunut kokonaan. Hangaskankaalta tavattiin direktiivi-, erityisvastuu- ja indikaattorilajeja, mutta sinisuohaukkaa lukuunottamatta kyseiset lajit ovat tyypillisesti metsälajeja. Kokonaisuutena tutkitun alueen suolinnusto on melko köyhä, ja sen linnustollinen arvo suoalueen osalta on, direktiivilajit sinisuohaukka ja liro huomiodenkin, vähäinen.

7. Lähdeviitteet:

Koskimies, P. 1994: Linnustonseuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Ohjeet alueelliseen seurantaan. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja – sarja B18:1–82.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. Eläinmuseo, Helsinki.

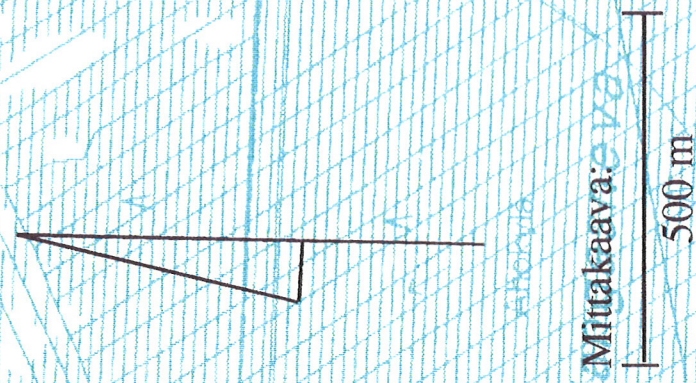
Leivo, M. 1996: EVA – Suomen kansainvälinen erityisvastuu linnustonsuojelussa. Linnut 31:34–39.

Ohenoja, E. (toim.) 1995: Pohjois-Suomen uhanalaisten kasvien ja sienten luettelot.. - Oulun yliopisto, Biologian laitos, Kasvimuseo.

Rassi, P., Kaipiainen, H., Mannerkoski, I. & Ståhls, G. 1992: Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunnan mietintö. Komiteamietintö 1991:30.

Hangasnevan pesimälinnusto 1997. Taulukoss on esitetty parimäärinä kartoituslaskennan tulokset VAPO:n rajaamalla alueelta muulta tutkitulta alueelta. Yleisien metsälajien esiintyminen on vain kirjattu, mutta parimääriä ei ole laskettu.

Hangasneva

SELITE:

- = liro
- ★ = teeri (m)
- ↘ = Vapo Oy:n rajaus
- = Lintukartoitusalue

Karttaan ovat merkityt vain kahlaajien
ja muiden vähälukuisten lajien reviirit